

BIULETYN KANCELARII

NR 154/MAJ 2008

W TYM NUMERZE:

1 Aktualności

Aktualności

CZY OD OTRZYMANYCH ODSZKODOWAŃ TRZEBA PŁACIĆ PODATEK DOCHODOWY

Zwolnione z podatku są otrzymane odszkodowania, jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z przepisów odrębnych ustaw lub wydanych na ich podstawie przepisów wykonawczych. Od tej zasady jest jednak kilka wyjątków. Nie każde odszkodowanie objęte jest zwolnieniem podatkowym. Z przywileju tego korzystają jedynie odszkodowania spełniające określone warunki. Kwestie te uregulowano w art. 21 ust. 1 pkt 3 ustawy o PIT. Zgodnie z tymi przepisami, wolne od podatku dochodowego są otrzymane odszkodowania, jeżeli ich wysokość lub zasady ustalania wynikają wprost z przepisów odrębnych ustaw lub przepisów wykonawczych wydanych na podstawie tych ustaw, z wyjątkiem np. określonych w prawie pracy odpraw i odszkodowań z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia umowy o pracę (art. 21 ust. 1 pkt 3 lit. a) ustawy o PIT), odpraw pieniężnych wypłacanych na podstawie przepisów o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (art. 21 ust. 1 pkt 3 lit. b) ustawy o PIT) i in. Z przepisu tego wynika, że nie wszystkie odszkodowania zostały potraktowane przez ustawodawcę ulgowo. Część ograniczeń obejmuje np. odszkodowania, których obowiązek zapłaty wynika z naruszenia praw pracowniczych. I tak, opodatkowaniu będą podlegać m.in. określone w prawie pracy odprawy i odszkodowania z tytułu skrócenia okresu wypowiedzenia umowy o pracę. Chodzi np. o odszkodowania przysługujące pracownikowi za skrócenie trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia z powodu ogłoszenia upadłości pracodawcy lub jego likwidacji (albo z innych przyczyn niedotyczących pracowników), ale również o odszkodowania wynikające z układów zbiorowych pracy. Oprócz tego opodatkowane są odszkodowania przyznane na podstawie przepisów o zakazie konkurencji. Ustawodawca wyraźnie odsyła w tym miejscu między innymi do przepisów kodeksu pracy, na mocy których pracodawca może zawrzeć z pracownikiem umowę o zakazie konkurencji.

W przypadku zawarcia takiej umowy pracownik zobowiązuje się do zaprzestania działalności konkurencyjnej po ustaniu stosunku pracy przez określony czas, w zamian za odszkodowanie, które podlega niestety opodatkowaniu. Należy zatem pamiętać, że odszkodowanie, mimo że stanowi formę rekompensaty za poniesione szkody, w niektórych przypadkach podlega opodatkowaniu. Dlatego ważna jest jego klasyfikacja pod kątem ewentualnego opodatkowania, ażeby nie mieć dodatkowych problemów powstałych na skutek nieodprowadzenia należnego podatku w terminie.

Źródło: „Gazeta Prawna” z dn.23.05.2008r., Krzysztof Tomaszewski.

FINANSOWANIE SZKOLEŃ PRZEZ PRACODAWCÓW

Wydatki związane z e-learningiem są kosztem podatkowym, gdy pracodawca umożliwia pracownikom doksztalcenie w tej formie. Kosztami uzyskania przychodów są koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów lub zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów, poza wydatkami wyłączonymi z kosztów wyraźnie przez ustawę o PIT i CIT. Oznacza to, że wszystkie poniesione wydatki stanowią koszt, o ile pozostają w związku przyczynowo-skutkowym z osiąganymi przychodami, w tym służą zachowaniu albo zabezpieczeniu funkcjonowania źródła przychodów. Kosztami uzyskania przychodów są koszty bezpośrednio i pośrednio związane z uzyskiwanymi przychodami, dotyczące całości działalności podatnika, związane z funkcjonowaniem firmy. Wśród kosztów, które mają pośredni związek z prowadzoną działalnością gospodarczą i uzyskanymi przychodami, można wyszczególnić koszty szkoleń pracowników, w tym wydatki na kształcenie poprzez internet, czyli tzw. e-learning. Wydatki na szkolenie lub doksztalcenie można zaliczyć do kosztów uzyskania przychodów, jeżeli odbyte kursy i szkolenia internetowe oraz inne formy doksztalcenia mają na celu uzupełnienie bądź zdobycie wiedzy związanej bezpośrednio z pracą wykonywaną na rzecz pracodawcy. Koszty uzyskania przychodów są potrącane tylko w tym roku podatkowym, w którym zostały poniesione. U podatników prowadzących księgi rachunkowe koszty uzyskania przychodów bezpośrednio związane z przychodami, poniesione w latach poprzedzających rok podatkowy oraz w roku podatkowym, są potrącalne w tym roku podatkowym, w którym osiągnięte zostały odpowiadające im przychody. Koszty uzyskania przychodów, inne niż koszty bezpośrednio związane z przychodami, są potrącalne w dacie ich poniesienia.

Źródło: „Gazeta Prawna” z dn.23.05.2008r., Bogdan Świąder.

LICZY SIĘ KOSZT I PRZYCHÓD W ROKU

Dzień wystawienia faktury lub otrzymania zapłaty jest dla przedsiębiorcy ostatecznym dniem powstania przychodu. Jeśli więc dojdzie do wydania rzeczy (towaru) bez wystawienia faktury albo bez uregulowania należności, to w dniu wydania towaru powinien zostać wykazany przychód należny z tego tytułu. Tak uznał dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie. Jego opinia (nr IPPB1/415-134/08-2/ES) potwierdza stanowisko podatnika, który wystąpił z wnioskiem o interpretację przepisów ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. A konkretnie o ustalenie, czy przychód należny, uzyskany ze sprzedaży gazet, dotyczy grudnia 2007 r., gdy wydane zostały rzeczy, czy może decydujący jest moment wystawienia faktury. W tym przypadku będzie to 14 stycznia 2008 r. Podatnik (przedsiębiorca, który jest właścicielem

firmy i wydaje gazetę bezpłatnych ogłoszeń) chciał też wiedzieć, czy koszty bezpośrednie będą kosztami grudnia 2007 r., czy może stycznia 2008 r. Zdaniem wnioskodawcy, przychód należny z tytułu sprzedaży gazet wydanych kolporterowi 31 grudnia 2007 r. będzie przychodem roku 2007. Natomiast koszty bezpośrednie związane z wydrukiem gazet będą kosztami okresu (roku), w którym zarachowany został przychód z tytułu sprzedaży gazet. W tym konkretnym przypadku będzie to również rok 2007. Opinię tę podzielił dyrektor mazowieckiej Izby Skarbowej. Przypomniał, iż zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy o PIT, za przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej uważa się kwoty należne – choćby nie zostały faktycznie otrzymane – po wyłączeniu wartości zwróconych towarów, udzielonych bonifikat i skont. U podatników sprzedających towary i usługi opodatkowane podatkiem VAT za przychód z tej sprzedaży uważa się przychód pomniejszony o należny podatek od towarów i usług. Z kolei w myśl art. 14 ust. 1 c ww. ustawy za datę powstania przychodu uważa się dzień wydania rzeczy, zbycia prawa majątkowego lub wykonania usługi albo częściowego wykonania usługi. Nie później jednak niż w dniu wystawienia faktury albo uregulowania należności. Wnioskodawca powinien zatem, zdaniem organu podatkowego, wykazać przychód podatkowy w momencie wydania towarów handlowych kontrahentowi, czyli 31 grudnia 2007 r. Koszty bezpośrednie są natomiast zaliczane do kosztów uzyskania przychodów w roku podatkowym, w którym wystąpi związany z nimi przychód.

Źródło: „Rzeczpospolita” z dn.23.05.2008r., Grażyna J. Leśniak.

RODZIC KORZYSTA Z ULGI NAWET, JEŚLI DZIECKO MA KONTO W BANKU

Rodzice studenta, który ma rachunek bankowy i uzyskuje odsetki od zgromadzonych na nim pieniędzy, mogą korzystać z ulgi rodzinnej. Nie muszą się bać, że urząd skarbowy zakwestionuje ich rozliczenie. Takie wnioski wynikają z odpowiedzi Ministerstwa, choć została ona sformułowana w sposób bardzo lakoniczny. Resort stwierdził, że posiadanie przez pełnoletnie dziecko oprocentowanego rachunku bankowego nie pozbawia rodziców prawa do ulgi. To jednak jest oczywiste, a istota pytania dotyczy czego innego: czy uzyskanie odsetek, od których bank odprowadza zryczałtowany podatek, także nie jest przeszkodą w dokonaniu tego odliczenia? Niestety, Ministerstwo Finansów nie odniosło się wyraźnie do tej kwestii. Trudno jednak przypuszczać, by odpowiedź miała brzmieć: konto posiadać można, pod tym wszakże warunkiem, że nie otrzymamy odsetek. Opinie ekspertów w tej sprawie nie są jednolite. Rozbieżności wynikają z niefortunnego sformułowania art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o PIT. Dotyczy on wspólnego rozliczenia z dzieckiem, ale odwołują się do niego także regulacje o uldze rodzinnej. Z przepisu tego wynika, że rodzice, którzy wychowują pełnoletnie uczące się dzieci, mogą skorzystać z tego odliczenia, jeśli nie uzyskały one dochodów. Wyjątkiem są renty rodzinne, dochody wolne od PIT oraz dochody w wysokości niepowodującej obowiązku zapłaty podatku. Tymczasem od każdych odsetek, bez względu na ich wysokość, bank pobiera zryczałtowany podatek dochodowy w wysokości 19 proc. Z tych powodów pogląd, że uzyskanie przez pełnoletnie dziecko np. 10 zł odsetek bankowych pozbawia rodziców prawa do ulgi, mimo że może wydawać się absurdalny, da się wyinterpretować z ustawy o PIT. Dobrze więc, że w tym wypadku zwyciężyła wykładnia zgodna ze zdrowym rozsądkiem. Inaczej banki musiałyby wprowadzić do swojej oferty nowy produkt – specjalne konto dla studenta z gwarancją braku odsetek. Odpowiedź ta jest istotna także dla podatników, którzy rozliczają się z podatku dochodowego wspólnie z dzieckiem. To dlatego, że identyczny problem dotyczy prawa do złożenia zeznania na zasadach przewidzianych dla samotnych rodziców. Jest to bowiem dokładnie ten sam przepis. Skoro Ministerstwo Finansów uznało, że uzyskiwanie przez dziecko odsetek bankowych nie

pozbawia rodziców ulgi na dziecko, to znaczy, że nie jest to także przeszkoda w rozliczeniu podatku na preferencyjnych zasadach przewidzianych dla samotnych rodziców. Oczywiście pod warunkiem, że spełnione są pozostałe warunki.

Źródło: „Rzeczpospolita” z dn.26.05.2008r., Konrad Piłat.

PROJEKT ZMIAN W ORDYNACJI PODATKOWEJ

Nieostateczne decyzje podatkowe nie będą miały natychmiastowej wykonalności. Do czasu wykonania decyzji fiskusa podatnik nie będzie mógł nic zrobić ze swoim majątkiem. Podatnik, który złamie tę zasadę, zostanie ukarany grzywną lub karą pozbawienia wolności. Kto w czasie obowiązywania nieostatecznej decyzji organu podatkowego lub organu kontroli skarbowej, która nie będzie miała rygoru natychmiastowej wykonalności, będzie: usuwał, ukrywał, zbywał, darował, niszczył, rzeczywiście lub pozornie obciążał albo uszkadzał składniki swojego majątku, powodując bezskuteczność egzekucji podatku wynikającego z tej decyzji, zostanie ukarany. Podatnik dokonujący wskazanych czynności będzie podlegał karze grzywny do 720 stawek dziennych albo karze pozbawienia wolności do lat pięciu albo obu tym karom łącznie. Takie zmiany zostaną wprowadzone do kodeksu karnego skarbowego przy okazji nowelizacji Ordynacji podatkowej. Zdaniem ekspertów to bardzo profiskalne podejście do kwestii wykonalności decyzji, które nowelizacją Ordynacji podatkowej miały zostać złagodzone. Przepisy Ordynacji podatkowej owszem złagodzone zostaną. Ale to nie przeszkadza w niczym, aby zaostrzyć regulacje innych ustaw w tym samym zakresie. Pomimo zabezpieczenia swoich interesów przepisami Ordynacji podatkowej o możliwości nadania decyzji nieostatecznej rygoru natychmiastowej wykonalności (i to właśnie w sytuacji wyzbywania się przez podatnika majątku), ustanowienia hipoteki lub zastawu skarbowego, fiskus poszukuje dalszej ochrony w prawie karnym skarbowym. Brzmienie nowego przepisu, jaki ma być dodany do kodeksu karnego skarbowego, faktycznie może powodować, że podatnik, który chciałby skorzystać z dobrodziejstwa niewykonalności decyzji nieostatecznej, będzie miał w zasadzie zamrożony majątek. W porównaniu z podobnym przepisem kodeksu karnego, który wymaga, aby działania sprawcy były podejmowane w celu udaremnienia wykonania orzeczenia organu państwowego, w przepisie kodeksu karnego skarbowego wystarczy, aby działania podatnika spowodowały bezskuteczność egzekucji, co przy długotrwałym postępowaniu odwoławczym może być wynikiem splotu wielu okoliczności. Zdaniem niektórych ekspertów przedmiotowe rozwiązanie wydaje się zbyt restrykcyjne. Projektowany art. 239b Ordynacji stanowi, że nieostatecznej decyzji można nadać rygor natychmiastowej wykonalności w przypadku zaistnienia określonych przesłanek. Jedną z takich sytuacji jest dokonywanie przez stronę czynności prawnych polegających na zbywaniu majątku znacznej wartości. Wobec tego organy podatkowe mają środki prawne, żeby przeciwdziałać udaremnianiu przyszłej egzekucji. W praktyce może nawet dochodzić do faktycznego zamrażania majątku przez podatników, którzy nie chcą narazić się na odpowiedzialność karną skarbową. Wprowadzenie samych zmian do Ordynacji podatkowej powiązано ze zmianą przepisów w kodeksie karnym skarbowym, sankcjonując zachowania niezgodne z nowymi obowiązkami podatkowymi. Sankcja karna skarbową może zostać wymierzona nie w każdym przypadku, lecz wyłącznie wtedy, gdy takie działania podatnika mają ściśle określony kontekst: służą usunięciu, zniszczeniu lub ukryciu majątku, tak by spowodować bezskuteczność egzekucji, która może zostać podjęta po uprawomocnieniu się decyzji. Celem nowego przepisu w kodeksie karnym skarbowym jest zapobieżenie sytuacjom usuwania przez podatnika majątku, z którego mogłaby zostać wyegzekwowana należność podatkowa, jeżeli decyzja się uprawomocni.

Źródło: „Gazeta Prawna” z dn.26.05.2008r., Ewa Matuszewska.

PODATKI TRZEBA PŁACIĆ OSOBIŚCIE

Zapłata podatku przez inną firmę nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania. Jest to bowiem obowiązek o charakterze osobistym, a porozumienia cywilnoprawne nie są skuteczne wobec organów podatkowych. Tak wynika z uchwały siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z 26 maja 2008 r. Z wnioskiem o rozstrzygnięcie tego zagadnienia prawnego wystąpił do NSA sąd orzekający w sprawie spółki Rafin. W deklaracji VAT za październik 2004 r. wykazała ona zobowiązanie podatkowe w wysokości kilkudziesięciu tysięcy złotych. Odpowiednia kwota wpłynęła w terminie na rachunek urzędu skarbowego. Szkopuł w tym, że na mocy umowy cywilnoprawnej wpłaciła ją inna spółka, informując na przelewie, że jest to kwota przekazana w imieniu firmy Rafin. Urząd zwrócił się do niej z pytaniem, dlaczego przekazała podatek za inną firmę. Nie otrzymał jednak żadnej odpowiedzi. W konsekwencji uznał, że zobowiązanie podatkowe spółki Rafin nie wygasło, bo wpłata przez osobę trzecią nie powoduje takiego skutku. Sprawa trafiła więc do Izby Skarbowej we Wrocławiu. Ta podtrzymała stanowisko urzędu skarbowego. Podkreśliła, że obowiązek zapłaty podatku ma charakter osobisty – wpłaty powinien więc dokonać podatnik. Tak samo uznał Wojewódzki Sąd Administracyjny we Wrocławiu. W skardze kasacyjnej spółka Rafin zwróciła uwagę, że z art. 59 § 1 pkt 1 ordynacji nie wynika, że podatek musi być zapłacony przez podatnika. Jej zdaniem do wygaśnięcia zobowiązania wystarczy więc, że podatek wpłynie na konto urzędu. Nie ma natomiast znaczenia, kto przekaże odpowiednią kwotę. Rozpatrujący tę sprawę skład NSA stwierdził rozbieżności w orzecznictwie. Zwrócił się więc o ich rozstrzygnięcie w poszerzonym składzie. Ten przyznał rację organom podatkowym. Sąd wskazał, że zapłata podatku przez osobę trzecią nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania. Jako argumenty wskazał między innymi podstawowe definicje zawarte w ordynacji podatkowej. NSA podkreślił, że zobowiązaniem podatkowym jest wynikające z obowiązku podatkowego zobowiązanie podatnika do zapłacenia podatku w wysokości, w terminie oraz w miejscu określonych w przepisach prawa podatkowego. Z tego wyraźnie wynika, że jest to obowiązek o osobistym charakterze. Za taką interpretacją przemawia istota stosunku zobowiązaniowego w prawie podatkowym. Sąd zwrócił uwagę na art. 60 ust. 1 pkt 2 ordynacji podatkowej. Zgodnie z nim za termin zapłaty podatku w obrocie bezgotówkowym uważa się dzień obciążenia rachunku bankowego podatnika na podstawie polecenia przelewu. Jest więc w nim wyraźnie mowa o koncie podatnika. Wskazuje to, że pieniądze nie mogą być przekazane przez osobę trzecią. NSA podkreślił jednak, że uchwała nie wyklucza możliwości faktycznej zapłaty podatku przez tzw. posłańca. Chodzi o sytuację, w której ktoś wpłaca jako podatek powierzone mu w tym celu pieniądze. Typowy przykład to wpłacenie przez pracownika podatku w imieniu firmy. W takiej sytuacji nie ma wątpliwości, że zobowiązanie podatkowe wygasa. W sensie prawnym należy wtedy bowiem uznać, że wpłaty dokonał podatnik.

Źródło: „Rzeczpospolita” z dn.27.05.2008r., Konrad Piłat.

NALEŻNE FISKUSOWI KWOTY Z ZAGRANICY TRZEBA BĘDZIE PŁACIĆ WCZEŚNIEJ

Podatnik, który będzie chciał zapłacić podatek z konta zagranicznego, będzie musiał zrobić to odpowiednio wcześniej. Gdy pieniądze nie wpłyną na konto fiskusa w ciągu pięciu dni,

powstanie zaległość. Projekt nowelizacji Ordynacji podatkowej przewiduje, że przy płaceniu podatku z konta zagranicznego datą zapłaty będzie data obciążenia rachunku podatnika, gdy pieniądze zostaną uznane na rachunku fiskusa w ciągu pięciu dni roboczych. Doprowadzi to do powstania zaległości podatkowej w sytuacji, w której banki nie przekażą należności w ciągu pięciu dni roboczych do organu podatkowego, na co podatnik z reguły nie ma już wpływu. Ważna jest tutaj weryfikacja przez podatnika terminu, w którym podatek faktycznie wpłynął na rachunek bankowy organu. W przypadku braku takiej weryfikacji podatnik może nie być świadomy istnienia zaległości i konieczności zapłaty dodatkowej kwoty odsetek i należności, bo to, co zapłacił, urząd zaliczy proporcjonalnie na zobowiązanie i narosłe odsetki. Podatnik bez własnej winy może zostać zaliczony do grupy podatników zalegających z wpłatami podatku. Co więcej - odsetki od części podatku niepokrytej pierwotną wpłatą mogą dalej rosnąć. Zapewne nie będą to ogromne kwoty, ale sam brak zaległości jest dla podatnika często bardzo istotny. Z punktu widzenia podatnika proponowane rozwiązanie nie jest szczęśliwe. Po raz kolejny ryzyko zostało przerzucone na podatnika. Eksperti podkreślają, że jeżeli nowy przepis o terminie zapłaty podatku wejdzie w życie, w przypadku przelewów z zagranicy może dojść do powstania zaległości podatkowej bez winy podatnika. Stanie się tak, gdy kwota podatku nie zostanie uznana na rachunku organu podatkowego w terminie pięciu dni od daty obciążenia rachunku podatnika. W związku z tym, sam fakt dotrzymania terminu płatności nie daje podatnikowi żadnej gwarancji, że jego zobowiązanie podatkowe wygaśnie. Aby tego uniknąć, należałoby postulować zmianę, że w każdym przypadku datą płatności podatku jest dzień obciążenia rachunku bankowego podatnika, zachowując analogiczną zasadę co przy płatnościach podatku w krajowym obrocie bezgotówkowym.

Źródło: „Rzeczpospolita” z dn.27.05.2008r., Ewa Matyszewska.

Opr. Małgorzata Górską

Prezentowane powyżej informacje stanowią ogólne omówienie danych zagadnień. W żadnym wypadku nie mają one charakteru oficjalnych opinii prawnych lub podatkowych. W celu uzyskania szczegółowych informacji na interesujące Państwa tematy prosimy o kontakt na adres Grzegorz_Chrzanowski@onet.pl lub telefonicznie – 0692 515 734

Biuletyn Kancelarii jest przesyłany elektronicznie za zgodą odbiorcy. Jeśli nie życzą sobie Państwo otrzymywania Biuletynu – prosimy o kontakt e-mail Piotr_Wojciechowski@onet.pl